

Mreža za varstvo kitov, delfinov in morskih želv v Jadranu

Projekt NETCET je financiran iz programa Jadranskega čezmejnega programa IPA (IPA Adriatic CBC), točneje v okviru 2. prednostne naloge "Naravni in kulturni viri ter preprečevanje tveganj".

Osnovni namen programa je krepitev zmogljivosti trajnostnega razvoja v jadranski regiji z usklajeno strategijo ukrepov med partnerji upravičenih območij.

Spletna stran: www.adriaticipacbc.org

Vsebina

Zaključna konferenca

Rezultati NETCET

Posvetovalni sestanek v Italiji

NETCET mreža mest

1. Zaključna konferenca: dan in pol, ki bo ostal v spominu



Tako kot pri ostalih evropskih projektih, smo tudi v okviru projekta NETCET organizirali zaključno konferenco. Kar si bodo udeleženci najbolj zapomnili, je zavidljiva količina predstavljenih rezultatov, kvaliteta predstavitev, navdušenja polna atmosfera okoli glavnih govorov in izredna naklonjenost do vsebin, ki so združile čez 100 udeležencev v isti prostor.: varstvo kitov in želv v Jadranu.

Po uvodnem pozdravu predstavnikov mesta Benetke in organa upravljanja IPA Adriatic, se je pričela **prva sekcija**, ki je bila v celoti namenjena predstavitvam **rezultatov doseženih v okviru projekta**. To so skupna, standardizirana znanstvena spoznanja in dejansko sodelovanje med organizacijami, ki so vključene v varstvo kitov in morskih želv Jadrana, večje institucionalne zmogljivosti za varovanje kitov in morskih želv v Jadranu, boljše poznavanje populacij jadranskih kitov in delfinov, vroče točke in glavne grožnje, povečana tehnična zmogljivost za reševanje morskih želv v Jadranskem morju in njihovo okrevanje po poškodbah v visoko kvalificiranih strukturah ter večje informiranje prebivalstva preko vzpostavljenih centrov. Projekt je tudi poskrbel za večje zavedanje obalnih skupnosti o prisotnosti in varstvu teh vrst ter vsesplošen sprejem pravih pristopov s strani ribičev, kar je izboljšalo varstvo in upravljanje kitov in morskih želv v njihovih

habitatih v Jadranskem morju skozi učinkovito regionalno sodelovanje in krepitev občutka pripadnosti in ponosa do naravne dediščine Jadrana.

Sledila je diskusija rezultatov in njihova umestitev v globalno perspektivo, med drugim zahvaljujoč sodelovanju treh svetovnih strokovnjakov, kot so **Roderic Mast** (Predsednik Oceanic Society, predsednik Marine Turtle Specialist Group, International Union for Conservation of Nature, (IUCN), USA), **Randall Reeves** (Predsednik Cetacean Specialist Group, International Union for Conservation of Nature (IUCN), Canada) in **Giuseppe Notarbartolo di Sciara** (Predsednik, Tethys Research Institute, in predsednik pri IUCN Task Force on Marine Mammal Protected Areas, Italija).

Predstavili so svoje izkušnje in poglede na varstvo morske biodiverzitete, s čimer so raznoliki družini udeležencev postregli z materialom za razmislek in inspiracijo: to je znanstvenikom, uradnikom, veterinarjem, raziskovalcem, predstavnikom regije in mest.

Dan smo nadaljevali s posebno sekcijo “učenja preko izmenjave izkušenj”, pri kateri je 7 povabljenih sestrskih projektov predstavilo svoje rezultate in poudarilo povezave z rezultati projekta NETCET. Ta zelo pozitivno sprejeta in koristna vaja je omogočila vpogled v podobne izkušnje, kar bo omogočilo dopolnjevanje rezultatov in njihovo uporabo v prihodnjih projektih. **Vrhunec dneva je bila predstavitev Paole di Salvatore, IPA Adriatic CBC Programme**, ki jo podala svoje videnje na bogate rezultate projekta in predlagala njihovo bodočo kapitalizacijo.

Drugi dan, namenjen predstavitvi skupnih strategij in nacionalnih akcijskih planov za varovanje morskih želv in kitov v vsaki od petih jadranskih držav, je uvedel evropski specialist **Vedran Nikolić iz direktorata za okolje Evropske komisije, ki je podal spodbudne in pomembne informacije o 7. Okoljskem akcijskem program in EU habitatni direktivi. Zadnja sekcija je bila namenjena mestom in regijam in njihovi vključitvi v varovanje Jadranskega morja.** Predstavljena je bila NETCET mreža mest s 30 mesti in zagotovljena njena trajnost s strani mesta Numana (Italija). Pridružene regije NETCET in svetovalec za morskoro ribištvo Ministrstva za kmetijstvo in podeželski razvoj Črne gore je predstavil njihovo strategijo in politike za morske želve in kite, z vidika naseljanja in varstva. Vključitev jadranskih regij in mreže mest NETCET zagotavlja institucionalni prispevek k implementaciji strategij in regionalne kohezije v Jadranski Evro-regiji. Zaključna konferenca se je zaključila v veselem vzdušju, polnem upanja za prihodnje projekte ter znanstvene in politične izboljšave .

Predstavitve in video s konference so dosegljivi na povezavah:

http://netcet.eu/2013-01-04-21-37-20/item/129-final_conference_video

http://netcet.eu/2013-01-04-21-37-20/item/128-final_conference_presentations

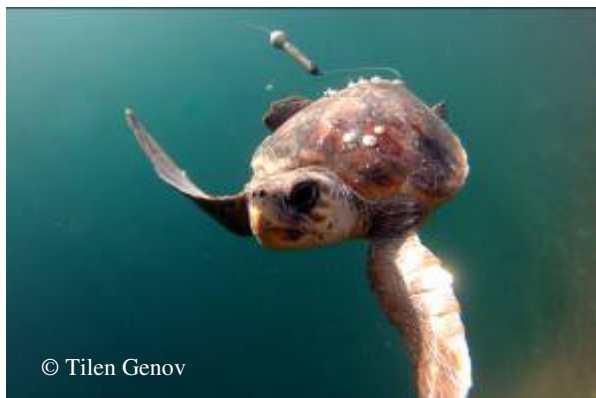
Carole Maignan – vodja projekta NETCET

2. NETCET rezultati

Rezultati projekta NETCET kažejo, da je pomen Jadranskega morja za kite in morske želve večji, kot je bilo sprva mišljeno.

Rezultati zračnih pregledov (več kot 14000 km v 100 urah) nam nudijo pregled rabe Jadranskega morja s strani obravnavanih vrst in kažejo na velik pomen severnega Jadrana predvsem za morske želve. To je bilo potrjeno tudi s satelitsko telemetrijo 20 mladih glavatih karek (GK) in 3 orjaških črepah (OČ). Raziskave so pokazale, da GK ostanejo v Jadranskem morju kjer so bili ugotovljeni sezonski premiki, ki pa so močno povezani z območjem prehranjevanja v Severnem Jadranu. OČ se v hladnejših zimskih mesecih premaknejo v toplejši južni Jadran. Preko spletnega sistema lahko vsi spremljajo premike "NETCET" želv:

http://www.seaturtle.org/tracking/?project_id=1021



© Tilen Genov

Zračni pregled je pokazal raznolikost kitov v regiji z velikim številom progastih delfinov in Cuvierjevih kljunatih kitov v južnem Jadranu. Populacijam velike pliskavke smo sledili preko obsežnih foto-ID raziskav (več kot 500 ur raziskav s čolnom) v vseh jadranskih državah. Analize so pokazale, da je vsaka populacija edinstvena z malo mešanja med njimi. Analizirane so bile tudi nasedle živali ter preverjeni vzroki pogina, tako za masovne, kot tudi individualne poglobine.

V zadnjih mesecih projekta, z uporabo rezultatov projekta in vseh aktivnosti, so **NETCET partnerji prepoznali bodoče varstvene potrebe za kite in morske želve v Jadranskem morju ter predlagali strategije za naslednje desetletje (2016-2025)**. Namen dokumentov je pretvoriti obstoječe izkušnje v konkretne varstvene akcije, z namenom uresničitve skupne vizije "Jadran – varno okolje za kite in morske želve v sobivanju s človekom"

Skupne strategije za varovanje kitov in morskih želv bodo dosegljive v obliki dveh knjižic na spletni strani projekta:

http://netcet.eu/dissemination/item/124-common_strategies_conservation_stct



Strategije bodo lahko uporabljene kot smernice za pripravo nacionalnih akcijskih načrtov v vseh jadranskih državah: partnerji iz vseh držav (Italija, Slovenija, Hrvaška, Črna gora in Albanija) so pripravili posvetovalna srečanja z Ministrstvi in vsemi deležniki, ki delujejo v okviru dejavnosti vezanih na kite in morske želve. Namen je bil ugotoviti ključne elemente za izboljšavo obstoječih in definicijo novih nacionalnih akcijskih planov ter podati pobudo in pridobiti uradno podporo pristojnih ministrstev.

Ena prvih NETCET pobud je bila vzpostavitev **znanstvene mreže**, ki vključuje strokovnjake različnih področij iz jadranske regije z namenom izmenjave znanj in izkušenj ter razvoja skupne baze podatkov za poročanje o nasedanjih. Ta mreža omogoča znanstvenikom zaznavanje vsakega povečanja smrtnosti živali, ki živijo v Jadranskem morju, ter upoštevanje skupnih protokolov in strategij pri soočanju z bodočimi nujnimi primeri.

NETCET je vzpostavil **Jadransko Skupino za Nujne Primere**. To je skupina strokovnjakov (biologi in veterinarji) z različnih področij raziskovanja kitov in morskih želv, kot so vedenjska fiziologija, reševanje in medicina, ki so izurjeni za ukrepanje v primerih okoljskih nesreč, kot so masovni pogini ali nasedanja. Delujejo kot skupina specialistov v podporo nacionalnim organom. Prva tovrstna nesreča se je zgodila septembra 2014 v kraju Vasto (Italija), kamor je na plažo nasedlo sedem kitov glavačev. Več kot osemdeset članov skupine za nujne primere je

sodelovalo pri reševanju nasedlih živali. Ob tem je bilo 133 veterinarjev izurjenih v programih za usposabljanje za veterinarske posege in upravljanje z nasedlimi kiti in morskimi želvami.

Predlog **Jadranske Skupine za Nujne Primere** lahko najdete na naslednji spletni povezavi:

<http://www.netcet.eu/dissemination/item/130-the-adriatic-emergency-task-force-proposal>

Pripravljeni in razširjeni so bili standardni protokoli za posmrtni in fizični pregled kitov in morskih želv:

<http://www.netcet.eu/dissemination/item/131-standard-protocols-for-post-mortem-and-physical-examination-of-cst>

Pripravljeno in razširjeno je bilo referenčno gradivo za veterinarske posege za strokovnjake, ki delujejo na področju kitov in morskih želv. Na sledeči spletni povezavi lahko dostopate do priročnika za Nasedanje kitov, ki so ga uredili Sandro Mazzariol, Bruno Cozzi in Cinzia Centelleghie

<http://www.netcet.eu/dissemination/item/132-handbook-for-cetaceans%E2%80%99-strandings>

V okviru projekta smo vzpostavili 3 nove **centre za morske želve (nujni primeri in rehabilitacija)** v Albaniji, na Hrvaškem in v Italiji. Z opremo je bilo dodatno opremljenih 13 obstoječih centrov na Hrvaškem in v Italiji. Rehabilitacijski bazen je bil vzpostavljen v morju ob obali v Numani.

NETCET kampanja za ozaveščanje na območju Jadrana je dosegla cilje v količini in kvaliteti dosežene ciljne publike.

- 100 javnih dogodkov o morskih želvah z več kot 10000 udeleženci
- 2 milijona prebivalcev seznanjenih o varstvu kitov in morskih želv preko javnih medijev.
- Več kot 700 ribičev seznanjenih o vplivih njihovih dejavnosti na morske želve in s pravnimi pristopi pri reševanju živali, ki so žrtve slučajnega ulova.
- Več kot 4000 lastnikov rekreacijskih plovil seznanjenih o pravilih obnašanja v bližini kitov in morskih želv.
- Več kot 3000 učencev z območja Jadrana seznanjenih o varstvu kitov in morskih želv s pomočjo didaktičnega gradiva.

Na spodnji spletni povezavi lahko dostopate do NETCET didaktičnega gradiva za osnovnošolske učence in njihove učitelje:

<http://www.netcet.eu/dissemination/item/133-educational-kit-materials>



3. Posvetovalno srečanje v Italiji: “Mesta in regije skupaj za varstvo kitov in morskih želv”

Posvetovalno srečanje za italijanska mesta jadranske regije iz NETCET mreže mest je potekalo v 8. Oktobra 2015 v stolpnici Porta Nuova v beneškem Arzenalu. Na srečanju je sodelovalo več lokalnih inštitucij, ki se ukvarjajo z varovanjem kitov in morskih želv.

Po uvodni otvoritvi delavnice s strani Massimiliana De Martina, podžupana mesta Benetke za okolje, je Carole Maignan, vodja projekta NETCET, podala obsežno predstavitev projekta s poudarkom na vsebini in cilje, tako projekta kot tudi srečanja.



Prva sekcija se je pričela s predstavitvijo **Caterine Fortuna**, raziskovalke Inštituta za Varstvo in raziskovanje Ookolja, ki je predstavila rezultate aktivnosti vezanih na monitoring kitov in morskih želv v Jadranu, pri tem je razjasnila razvrstitev pravnih in normativnih okvirov v povezavi z varstvom teh vrst na nacionalni in mednarodni ravni. Predstavila je osnutek Nacionalnih Akcijskih načrtov za varstvo kitov in morskih želv v Jadranu ter povabila sodelujoče k diskusiji. Končni cilj je predstaviti ta osnutek pristojnim Ministrstvom, po

uvodni fazi širjenja diskusije in konsenza s strani lokalnih in regijskih oblasti. Plan ima dva glavna cilja, vsak usmerjen proti specifičnim ciljem s periodičnimi ali začasnimi aktivnostmi in je nujen za definicijo pravil in odgovornosti. Po zaključku delavnice je Mesto Benetke posredovalo osnutek vsem sodelujočim na delavnici za pričetek tega postopka.

Sledilo je predavanje Sandra Mazzariola z Univerze v Padovi, z opisom upravljanja nasedanj v Italiji in predstavitvijo primerov vlog institucij, ki so pogosto nejasne. Rezultati kažejo, da je bilo iz znanstvenega vidika doseženih več stopenj, ki nam omogočajo bolje razumeti zakaj je Jadran ključen referenčni habitat za kite in morske želve. To je omogočila tako vzpostavitev standardizirane skupne baze podatkov, kot tudi definicija skupnih postopkov za primere nasedanja in načinov analize ter opazovanj ob takšnih dogodkih.

Po začetnih nagovorih NETCET partnerjev, so mesta in regije predstavili udeležencem primere dobrih praks. Sergio Ventrela s Toskanske opazovalnice biodiverzitete (Observatory for Biodiversity) je predstavil zavarovano območje Pelagos Sanctuary, vzpostavljeno na podlagi dogovora med Italijo, Francijo in Monakom, ki predvideva neposredno vključitev mest. Claudio Zabaglia iz regije Marche je predstavil dobre prakse mesta Numana, kjer so bili vzpostavljeni naravni bazeni ob morski obali za okrevanje morskih želv in izvedene aktivnosti za usposabljanje ribičev. S predstavitvijo konkretnih akcij je poudaril pomen ustrezne komunikacije in vpletenost političnih teles ter ključen pomen kitov in morskih želv kot vodilnih elementov za identifikacijo vsebin, vezanih na okolje. Attilio Rinaldi iz regije Emilia-Romagna je predstavil primere dobrih praks koordinacije za razvijajoče se centre za nujno ukrepanje, monitoring, izboljšave v raziskavah in

vzpostavitev baz podatkov, širjenje informacij in izobraževanje ter sodelovanje pri pripravah akcijskih planov. Vincenzo Olivieri, veterinar pri Centro Studi Cetacei, je predstavil postopke odlaganja in odstranjevanja nasedlih živali v mestu Pescara in poudaril pomen biometrije. Dario Gallotti iz mesta Benetke je predstavil upravljanje z nasedanji ob beneški obali. Vztrajno je poudaril pomen enotnih protokolov o poročanju, dostopu, operativnosti in 24 urni pripravljenosti.

Zadnjo sekcijo je vodil Sauro Pari, Cetacea Foundation, kjer je predstavil pomen NETCET mreže mest in treh pridruženih regij ter poudaril pomen odločitev obalnih mest za politike vezane na turizem.

Dodatne informacije o delavnici in popoln dostop do predstavitev lahko pridobite na naslednji spletni povezavi: <http://www.netcet.eu/2013-01-04-21-37-20/item/121-a-netcet-%E2%80%9Cconsultation-meeting%E2%80%9D-on-the-roles-of-italian-citiesregions-for-ctst>

4. NETCET mreža mest: jadranska mesta skupaj za kite in morske želve



Ena glavnih nalog projekta NETCET je izboljšati sodelovanje in okrepiti mreženje med mesti, ki so udeležena pri varstvu kitov in morskih želv. Cilj NETCET mreže mest je okrepiti zavedanje mest o njihovem pomenu za varstvo kitov in morskih želv. Jadranska mesta, ki sodelujejo v mreži, se zavezujejo k informiranju občanov o nevarnostih, ki so jim izpostavljene te ogrožene vrste, ter k ukrepanju za preprečitev neposrednih nevarnosti (npr. spodbujati zmanjševanje hitrosti plovil na območjih, kjer živijo kiti in morske želve, organizacija "dnevov delfinov ali želv").

Zelo smo ponosni, da je v našo mrežo vključenih 30 mest: 15 mest iz Italije

(Brindisi, Caorle, Chioggia, Fano, Gradež, Jesolo, Manfredonia, Numana, Pedaso, Pescara, Pineto, Roseto degli Abruzzi, San Benedetto del Tronto, Trst, Benetke), 6 s Hrvaške (Dubrovnik, Komiža, Mali Losinj, Pula, Reka, Zadar), 4 iz Črne gore (Budva, Kotor, Tivat, Ulcinj), 4 iz Albanije (Durrës, Orikum, Patok- Fushe Kuqë, Vlora) in 1 iz Slovenije (Koper).



Vključenost v mrežo omogoča mestom informiranje in oglaševanje vseh tekočih ali načrtovanih aktivnosti, vezanih na kite ali morske želve na spletnih straneh NETCET projekta ali mesta Benetke. Vsa mesta so bila povabljeni k sodelovanju za pripravo skupnih strategij za varstvo kitov in morskih želv, ter na zaključno prireditev projekta v Benetke, decembra 2015.

Mesto Numana (Italija), v sodelovanju z Uradom za javno varnost (okolje), izvaja pomembno aktivnost varovanja in pomoči velikim morskim vretenčarjem s posebnim poudarkom na kite in morske želve, ki živijo v Jadranskem morju. Priključitev mesta Numana k NETCET mreži mest je bila zato samoumevna in je njena dejavnost šla še dlje: **Numana bo postala novi koordinator**

Newsletter 6

NETCET mreže mest po zaključku projekta NETCET (konec januarja 2016) s čimer bo zagotovila kontinuiteto in trajnost mreže. Aktivnosti, ki jih mreža spodbuja, se v popolnosti skladajo s tem, kar je mesto Numana pričelo na področju varstva kitov in morskih želv. Celotna ekipa NETCET želi veliko sreče novemu koordinatorju in z veseljem ostaja del mreže.



The project is co-funded by the European Union,
Instrument for Pre-Accession Assistance.



Contact

City of Venice

info@netcet.eu

Economic Development, European
Policies and Strategic Plan Division

+39 041 2747826 / 7830 / 7834

San Marco 4299
30124 Venice - Italy

www.netcet.eu

www.facebook.com/NETCETproject

This Newsletter has been produced with the financial assistance of the IPA Adriatic Cross-Border Cooperation Programme. The contents of this Newsletter are the sole responsibility of the City of Venice and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the IPA Adriatic Cross-Border Cooperation Programme Authorities.